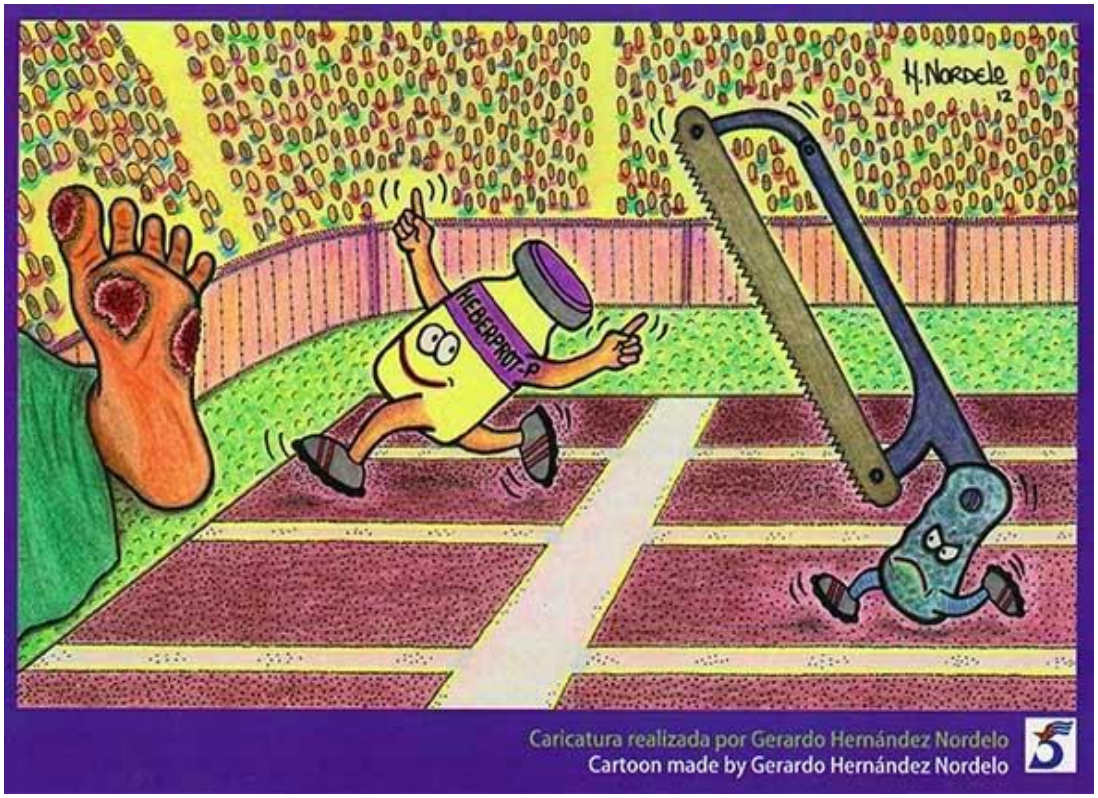

Kampen mot diabetes och amputeringssågen

AV DICK EMANUELSSON

Latinamerikareportern Dick Emanuelsson besökte Havannas center för diabetesbehandling i slutet av november 2014. Den 17 december konstaterade Obama att USA:s politik att isolera Kuba i själva verket hade isolerat USA.

De bägge länderna ska nu upprätta diplomatiska relationer men USA:s blockad förändras inte. Det är kongressen, som har republikansk majoritet, som bestämmer om blockadpolitiken mot Kuba ska upphävas eller fortsätta.

Det är inte bara Kuba som drabbas av den årligen FN-fördömda blockaden genom 70 procent fördyrad import. Varje år amputeras 85 000 USA-fötter/ben på grund av diabetessår. Kuba är det enda landet i världen som har denna medicin och har själva minskat amputeringarna med 70 procent.

Den demokratiske kongressledamoten Joe Garcia*, kuban-amerikan från Miami, ville i oktober 2013 lyfta blockaden enbart på detta kubanska läkemedel. I november 2014 förlorade han sin kongressplats.*

Följ med Emanuelsson till Havannas Diabetescenter.

Webb: https://dickema.com/videoreportage-kubas-pionjararbete-mot-diabetes-och-amputeringssagen/

Video: https://vimeo.com/115633942

Intervju med Doktor Ileydis Iglesias Marichal Chef för Det Nationella Endokrinologinstitutet Havannas Mottagnings- och Diabetescenter.

HAVANNA / 28 NOVEMBER 2014 / När jag lämnar bostaden vid 9-tiden på morgonen står där ett 40-tal pensionärer och gymnastiserar. Jag bjuds in för att delta men det inplanerade reportaget på Diabetescentret i Havanna gör att jag måste tacka nej. Men dessa pensionärer gör det enda rätta för att inte drabbas av eller lindra en eventuell diabetes; röra på sig. För diabetes kallas i dag för en “folksjukdom”.

I stort sett ha vi oss själva att skylla. I det moderna konsumtions- och cybersamhället sitter vi dagarna i ända. Vi rör oss på tok för lite, blir överfeta när vi också äter fet skräpmat som felaktigt kallas för “snabbmat”. Tittar på en digital skärm i stället för i ögonen på en vän eller arbetskamrat när vi äter lunch. Hela livsformen och livskvalitén blir deformerad respektive förstörd.

VIDEO: https://vimeo.com/1059475470

Så ser ett typiskt sår som växer och blir en diabetesfot till slut och som kanske tvingas bli amputerad. Med den unika kubanska medicinen **Heberprot-P**, *som injiceras kring såret läker det och foten eller benet kan räddas.*

– Därför drabbas allt fler av diabetes. Du ser själv hur de fattiga i vårt eget bostadsområde vid lunchtid köper 2 liter Coca Cola, ett köp som upprepas på kvällen. Folk dricker inte vatten eller äter frukt och grönsaker i ett tropiskt land som Honduras! Resultatet blir förstoppning och att magen svullnar. Venerna förtätas av sockret och för lite cirkulation av kroppen. Njurarna, som är vår reningsstation, filtrerar dagligen två liter blod men slutar att fungera när vi dricker Coca Cola i stället för vatten. Och när de blir överfeta är steget därpå diabetes. Och då är det kört.

Det säger min honduranska fotograf Miriam, som till yrket är naturterapeut och specialist i naturmedicin och biologisk medicin. Varje dag tar hon emot patienter i bostadsområdet som har drabbats av diabetes eller som är på gränsen att få det. Och med diabetes kan steget till andra sjukdomar vara mycket kort. Okunskapen om kroppen och farorna av vad vi äter och borde äta är enorm hos det fattigaste folket på den amerikanska kontinenten.

USA: **Ett sjukt folk**

Snabbmatens hemland USA ligger mycket illa till. 29 miljoner amerikaner eller 9,3 procent av befolkningen har diagnosen diabetes. Världshälsoorganisationen (WHO) registrerade 2013 inte mindre än 371 miljoner diabetiker i världen, en siffra som förväntas överstiga 552 miljoner år 2030.

Enligt tidskriften *Diabetes Voice* från juni 2005, genomförs var 30:e sekund en amputering någonstans i världen på grund av diabetes. Denna sjukdom i det moderna samhället slukar uppskattningsvis 40

procent av sjukvårdskostnaderna i utvecklingsländerna. I Argentina upptas åtta procent av sjukhussängarna av diabetessjuka. Där är diabetesfoten den allvarliga faktorn. Inte mindre än 19 amputeringar per dag genomförs i det sydamerikanska landet, totalt cirka 7 000 per år. I USA är det 85 000 personer som amputeras.

”Köp kubansk medicin”

Det var därför som den demokratiske kongressledamoten Joe Garcia från Miami sa att den som vill prata politik kan göra så. För hans utspel i oktober 2013 orsakade ett ramaskri. Garcia är född i USA men av kubanska föräldrar. När Garcia underströk att han ville häva USA:s blockad mot Kuba, men endast i fallet med det kubanska läkemedlet *Heberprot-P*, utsattes han av en kanonad av kritik från den högerextrema kubansk-amerikanska maktsfären i Miami.

– Om behandlingen fungerar, varför skulle vi inte kunna köpa in det för att använda det? svarade Garcia reportrarna.

Joe Garcia anklagades i valrörelsen för att ha tagit emot pengar från Venezuela.

I november 2014 förlorade han sin plats i kongressen till sin republikanske motkandidat, Carlos Curbelo. Också han är kuban-amerikan men blind motståndare till den kubanska regeringen. Valkampanjen i november i år hade föregåtts med anklagelser om att Garcia hade tagit emot dollar från “Chavisterna i Venezuela”, en anklagelse som så klart aldrig leddes i bevis. Och efter valet och nederlaget är allt glömt.

Trots försäkringar om att han var för blockaden, förlorade Garcia sin kongressplats

Men 85 000 diabetessjuka som ser sin fot sågas av varje år i USA hade satt sitt hopp till Garcia. För Heberprot-P betraktas som det enda läkemedlet i världen som kan behandla diabetesfot för att undvika amputering, med undantag för patienter där såren har blivit helt omöjliga att kurera.

Internationellt erkännande

Alla seriösa experter på medicin och hälsovård i världen ger Kuba ett stort erkännande för sina satsningar inom hälsovård. *Washington Post* skrev för ett decennium sedan att om USA hade haft samma barnadödlighet som Kuba hade 2500 USA-barn kunnat ha levat

idag. Och det trots en ekonomisk blockad som enligt en nyligen publicerad rapport för Kuba fördyrar all handel med 70 procent.

Olika grader av Diabetessår i foten.

Så kureras Reynaldo på Diabetescentret

Det är fredag morgon och väntrummet i Diabetescentret i stadsdelen Vedado i Havanna är det fullt av folk. Jag presenterar mig i receptionen och säger att jag har en inbokad intervju med **Doktor Ileydis Iglesias Marichal**, chef för det *Nationella Endokrinologinstitutet* och Diabetescentret. Och plötsligt dyker hon upp bredvid mig och ursäktar sig. En parant kvinna i tidiga 40-årsåldern med ljust färgat hår som har avverkat ett femårigt "internationalistiskt uppdrag i Venezuela" innan hon tog över centret i Havanna. Hon är en bokstavlig kulspruta när hon stolt berättar om centrets verksamhet.

I ett av centrets behandlingsrum träffar vi **Reynaldo Martinez**, pensionär som sedan två månader behandlas med läkemedlet Heberprot-P. Han har haft diabetes Typ -2 i tio år och diabetesfot sedan sex månader.

Reynaldo Martinez, diabetessjuk som behandlas med läkemedlet Heberprot-P.

– Jag får behandling för min diabetesfot här på centret sedan två månader. Och såret blir bättre för varje gång det injekteras med Heberprot-P, säger han med en lycklig uppsyn.

Han uppger att han känner ingenting när sprutan tränger in i det öppna såret. Det är ett typiskt symptom och kan vara ödesdigert om den diabetessjuke inte söker vård i tid, menar den legendariske läkaren och experten på diabetes, **Orestes Faget Cepero**.

– Det första som vi gör är att kontrollera hans levnadssituation och skadans omfattning. Därefter inleds injekteringen av Heberprot-P. Hans tillstånd och såret har förbättrats. Han har ingen känsel men efter en tid av injekteringar av Heberprot-P återvinner patienten oftast den perifera känseln, vilket är oerhört viktigt. För känseln signalerar ett skydd för kroppen. Tänk dig att patienten kan ha en sten eller en spik i foten och han känner inte av den.

Heberprot-P injiceras direkt i såret.

Familjeläkaren första kontakten

Granuleringen av såret är en annan av de positiva egenskaperna med Heberprot-P, läkemedlet påskyndar sårets läkning.

– Hade han inte kommit in i tid så hade det varit ute med foten, då hade den amputerats. Därför har våra familjeläkare ute i bostadsområdena en utomordentlig viktig uppgift som består i att han ger den första behandlingen av den diabetessjuke.

Kuba har hundraprocentig sjukvårdstäckning och basenheten utgörs av familjeläkaren och hans sjuksköterska som ansvarar för 120 familjer i ett bostadsområde. Sammanlagt finns det 11.400 primärvårdskliniker på Kuba. I området där Mirian och jag bor i Honduras huvudstad Tegucigalpa, lever 750 familjer. Men det finns inte en enda läkare eller primärvårdsklinik.

Läkaren och experten på diabetes, **Orestes Faget Cepero.**

Kostnadsfri behandling

Reynaldo Martinez injekteras tre gånger i veckan. Dosen består av 75 mikrogram per gång. **Ivone Gomez** är sjuksköterskan som injekterar Reynaldo.

– Han har fått sammanlagt fyra injektioner och nu ska vi ge honom den femte. Hittills har han inte manifesterat några sekundära effekter.

Orestes och Ivone undersöker först såret och bestämmer vilka delar som är granulerade och vilka som ska injekteras. Ivone laddar sprutorna och inleder därefter injekteringen av det öppna såret på vänsterfotens insida nära stortån.

Läkaren ger Reynaldo en reprimand för att han inte vilar sig utan rör sig ute i området där han bor. Vikten av hygien och daglig rengöring

av såret är A och O. Men även valet av sko är avgörande för om det ska bli en framgång i behandlingen.

– Han har oturen att han lever ensam och måste göra allt själv; handla, laga mat och därför rör han sig ute i stället för att vila. De sociala problemen är oftast de utslagsgivande för en diabetessjuk. Dessbättre är utsikterna för Reynaldo positiva.

– Den preventiva sjukvården är den bästa. Här sätter vi patienterna på skolbänken i vår aula där vi ger dem lektioner i vilka skor de bör använda och hur de ska sköta fötterna i hygien. Om de skadar sig någonstans på kroppen ska de söka upp familjeläkaren omedelbart. I komplicerade fall kommer de hit, som är den tredje nivån på skalan av diabetessjuka, understryker Orestes Faget Cepero.

Reynaldo ska ligga och vila sig i cirka en halvtimma innan han reser sig upp.

Hur mycket betalar du för behandlingen, frågar jag honom. Och han tittar frågande på mig.

– Ingenting, svarar han, och tillägger:

– På Kuba är hälsovården helt gratis.

Svensk diabetesforskning

I ett arbete om diabetesfot som utarbetats av **Docent Stig Attvall**, på Sahlgrenska Universitetssjukhusets Diabetescentrum i Göteborg, skriver diabetesexperten:

> "*Av samtliga amputationer i nedre extremiteterna* (ben, reds ant.) *genomförs 40-50 % på individer med diagnosen diabetes mellitus. I vissa länder anges proportioner upp mot 70-90%. I USA uppskattas det att det årligen genomförs 85.000 diabetesrelaterade amputationer*".

Attvall uppger att i USA har den totala kostnaden för diabetesrelaterade fotkomplikationer uppskattats till drygt 100 miljarder SEK/år (2003), i Storbritannien till cirka 45 miljarder

SEK/år (2003) och i Sverige cirka två miljarder SEK/år (1998). Med tanke på att den privata sjukvården dominerar i ett land som USA, blir det de fattiga som oftast förlorar foten. I USA dör varje dag 125 människor som resultat av att de saknar en sjukvårdsförsäkring. I Sverige, skriver Attvall, uppskattas behandlingen av fotsår till cirka 70 000 kronor per patient.

> "*Minst 85 % av de diabetesrelaterade amputationerna i Sverige föregås av ett fotsår. Fyra av fem fotsår föregås av ett yttre våld, vanligen skorelaterat* (50 % i Sverige). *Det vanligaste skälet till amputation är att dessa sår progredierar* (fortskrider, reds ant.) *med en djup infektion eller kritisk ischemi* (en vävnads blodförsörjning räcker inte för dess behov, reds. anm.) *och gangränutveckling som konsekvens. Andelen patienter med kallbrand i samband med amputation har angivits till 50-70 % och infektion till 20-50 %. I många fall genomförs amputation på grund av en kombination av djup infektion och ischemi* (25-50%)" [1].

Sjuttioprocentig reducerad amputering

För människorna på Kuba har det nya läkemedlet Heberprot-P inneburit att amputeringarna har reducerats med över 70 procent. Men Orestes Faget Cepero är oroad över hur även konsumtionssamhället greppar tag om kubanska barn och ungdomar, hur de i dag mer ägnar sig åt TV-spel och appar på sin

mobil än att leka i parken eller vara på idrottsplatsen. Det märks i den ökade diabetesfrekvensen.

– Vi har specialkliniker för barn och ungdomar med diabetes. Under två veckor tar vi in dessa som får en grundlig information om vikten av att sköta sin diabetes utan att deras liv kompliceras. Slaget om diabetes vinner du bara i prevention! understryker den erfarne diabetesexperten.

Internationell diabeteskongress på Kuba

Som en konsekvens av USA-blockaden mot Kuba anländer till Havanna USA-medborgare med diabetesfot. Det har hittills varit rätt okänt att denna diabetes behandlas på ön. Ileydis Iglesias Marichal är chef för både det Endokrinologiska som Diabetescentret i Havanna och säger att kostnaden är mycket låg.

– Vi har inte den uppgiften utan den ligger på Clinica Cira Garcia. Men de gånger vi har haft utländska patienter inlagda hos oss, har priset för fem dagars behandling kostat patienten 300 dollar, vilket är ett lågt pris.

Ileydis Iglesias Marichal är chef för det Endokrinologiska Institutet och Diabetescentret i Havanna.

Hon uppger att i december (intervjun gjordes den 28 november 2014) anländer det ett antal kongressledamöter från USA som ska besöka centret. Samtidigt ska den *Internationella*

Diabetesfederationen (FID) genomföra sin kongress i den kubanska semesterorten Varadero den 10-12 december 2014.

– Parallellt med denna genomförs kurser för delegaterna och läkarna i hur Kuba bekämpar bland annat diabetesfot och hur vi applicerar med Heberprot-P, säger chefen för centret.

Obamas och USA:s diabetessjuka

Alla jag talade med i Havanna underströk att valet av plats för den internationella kongressen är en markering och en uppmuntran för Kubas framgångar inom hälsovården och särskilt inom diabetes. Man ska också se det i skuggan av att ett litet land som blockerats under 53 år av den ekonomiskt och militärt starkaste staten i världen, har stått emot en enorm press och påtryckningar men som i praktiken besegrade Jätten. Nu erkänner självaste Obama att det har varit USA som isolerat sig själv.

Universitetsläkaren Teresa M. González Cabro ger ett 20-tal diabetespatienter en grundlig information och instruktioner för hur deras nya liv ska gestalta sig för att de inte ska riskera att dö i den fjärde sjukdomen med högst dödstal i världen. FOTO: DICK EMANUELSSON.

– Obama borde tänka på sin egen befolkning som har diabetes och som har tvingats amputera. Att ta bort blockaden och embargot skulle vara det ideala, vi har lidit tillräckligt av den. Trots det fortsätter vi att ge vårt folk och alla folk i världen all den behandling och tjänster som vi alltid har gjort, understryker Marichal.

Här forskar Kuba fram sina nya mediciner

Inte långt från Havannas internationella flygplats Jose Marti återfinns *Centrum för Genteknik och Bioteknik*, **IGBC**, ett av de

största forskningscentren i världen. Här arbetar och forskar 1400 kubaner och **Manuel Raices** är en av cheferna för centret och är vetenskaplig sekreterare inom FID:s ledning.

Han är till yrket biolog och har forskat flera år på Uppsala Universitetssjukhus. Han känner en stor kärlek till sina svenska kollegor och hyser en stor beundran för deras yrkeskunskaper. Raices är ett exempel på det aktiva forskarutbytet mellan Kuba och Sverige på 1970- och 80-talet. Men utbytet avbröts efter mordet på Palme då hela politiken vreds åt höger i Sverige.

– På IGBC har vi avdelningar för forskning, en produktiv enhet, en kontrollenhet av kvalitén och en preklinisk forskningsenhet. Denna står i intim kontakt med våra sjukhus där experiment genomförs i flera faser för att därefter, om resultatet är framgångsrikt, tillämpas i massiv skala, säger Raices när jag anländer till centret.

Fri från tropiska sjukdomar

I bakgrunden finns en stor tavla med Che, som själv var läkare. Han betonade vikten av forskning i mänsklighetens tjänst, inte för kapitalistisk vinning utan för att förebygga enkla sjukdomar som tar livet av miljoner människor i världen.

Sverigekännaren Manuel Raices är en av cheferna för centret och är vetenskaplig sekreterare inom FID:s ledning.

– Vårt center har haft en stor betydelse för den kubanska hälsan. Det har utvecklat ett läkemedel som diagnostiserar 26 olika sjukdomar. Vi producerar vaccin med tre preventiva effekter som ger barnet ett förhöjt skydd mot sjukdomar. Förmodligen är Kuba det enda tropiska landet i världen utan tropiska sjukdomar.

När jag kommer tillbaka till mitt logi för veckan på Kuba står min vän Orlando, 86, och väntar på mig framför 11-våningshuset, 5-6 kvarter från Revolutionsplatsen. Och efter dagens omskakande reportage men mycket intressanta upplevelse, försäkrar jag honom att “i morgon och alla andra mornar” ska jag hänga på pensionärernas morgongymnastik. För det är som Miriam säger, ”vi rör oss alldeles för lite”.

Webb: https://dickema.com/videoreportage-kubas-pionjararbete-mot-diabetes-och-amputeringssagen/

VIDEO 1:
Vimeo: https://vimeo.com/115555232´
Intervju med **Manuel Raices*, en av direktörerna vid Kubas Centrum för genteknik och bioteknik,*** *(Centro de Ingeniería Genética y Biotecnología)* IGBC

VIDEO 2:

Vimeo: https://vimeo.com/1059480126

Manuel Raíces, berättar om sin erfarenhet under ett par år i Sverige på 80-talet, ett exempel på det vetenskapliga utbytet mellan Kuba och Sverige som då existerade:

Fakta Diabetes

- Världshälsoorganisationen (WHO) registrerade 2013 inte mindre än 371 miljoner diabetiker i världen, en siffra som förväntas överstiga 552 miljoner år 2030; varför det har hävdats att denna sjukdom kan kräva fler dödsfall än aids, och utgör nu den fjärde vanligaste dödsorsaken i världen.
- Diabetes mellitus (sockersjuka) är en endokrin sjukdom, där blodets innehåll av socker (glukos) är förhöjt. Blodets halt av glukos (blodsockernivån) stiger om kroppen har brist på eller saknar hormonet insulin, om kroppen har ett större insulinbehov än vad bukspottkörteln klarar att producera, eller om kroppens känslighet för insulin är nedsatt så att det tillgängliga insulinet inte kan tas upp av vävnaderna.
- Det finns flera olika former av diabetes, varav de två vanligaste är typ 1-diabetes och typ 2-diabetes. Därutöver finns graviditetsdiabetes och sekundär diabetes. Diabetes är med över 350.000 drabbade en av de vanligaste sjukdomarna i Sverige, och benämns därför ibland som en folksjukdom.

Källa: **Wikipedia**

HEBERPROT-P, en bakgrund

Funktioner och fördelar med behandling Heberprot-P

- Det stimulerar granulering och accelererar återepitelisering av diabetesneuropati och ischemiska sår, motströvig läkning.
- Minskar tiden för läkning. Minskar antalet operationer.
- Dämpar reperfusionsskada.
- Bidrar till att rädda olika kroppslemmar.
- Effektiv lösning på ett icke uppfyllt medicinskt behov**.**
- Indicerat för behandling av djupa sårkomplex, resistent mot alla typer av konventionell behandling hos diabetespatienter med sår och amputationsrisk.

Registrerad på Kuba i juni 2006 och ingår i det Grundläggande Läkemedelsprogrammet sedan april 2007.

Dess användning har godkänts i:

Kuba, Algeriet, Argentina, Uruguay och Venezuela.

Patent beviljat i: USA, Europa, Australien, Hong Kong, Singapore, Sydkorea, Sydafrika, Ryssland, Kina, Indien, Ukraina, Mexiko och Kuba.

Patentansökning har gjorts i: Argentina, Brasilien, Kanada, Indonesien, Japan, Malaysia, Thailand och Chile.

Källa: CIGB

Diabetes i USA och Kuba

American Diabetes Association (ADA) rapporterade att 29,1 miljoner USA-medborgare fick diagnosen diabetes. De utgör 9,3 procent av befolkningen och var en ökning med 3,3 miljoner jämfört med 2010.

- En av tre amerikaner födda under de senaste fem åren kommer att utveckla diabetes.
- 700 000 nya fall diagnostiseras varje år.
- 2010 genomfördes 74 000 amputationer i USA, enligt ADA.
- Diabetiska sår kostar det amerikanska sjukvårdssystemet runt 11,3 miljarder per år.
- Globalt sett utgör behandlingar av diabetesfot 20 % av de totala sjukvårdskostnaderna.
- Mellan 35-40 % av diabetespatienter lider av kroniska sår någon gång i sitt liv.
- På Kuba, utgör antalet diabetiker ca 3-6% av den totala befolkningen.
- Antalet amputation uppskattas till cirka 1 500-3 000.

Ebola, Afrika och Kuba

– Låt oss jämföra svaret från den kubanska regeringen med den spanska regeringen. Den kubanska regeringen har sänt 160 hälsovårdsexperter & läkare och planerar att utöka denna insats till 300 läkare. Det är den regeringen som har gett det snabbaste, mest effektiva och mest övertygande svaret på vårdbehovet mot denna epidemi i Västafrika. Det är ganska imponerande, om vi jämför de möjligheter varje regering förfogar över, sa José Antonio Bastos, ordförande för Läkare utan Gränser i Spanien.

De tio giganterna inom läkemedelsindustrin

Vid sidan av vapenindustrin och narkotikahandeln är läkemedelsindustrin en av de mest vinstrika grenarna av den kapitalistiska världsmarknaden. Den förväntas registrera en volym för 2014 på 1100 biljoner dollar (1100 000 000 000 000 dollar, eller 1.100.000 miljarder).

Tio företagsgiganter är dominernde, bland dem Astra-Zeneca som ligger på 7:e plats. På förstaplatsen finns USA-företaget Pfizer som 2013 sålde för 44.4 miljarder dollar som gav åtta (8) miljarder dollar i vinst, nära 67 miljarder kronor. Deras främsta vinstmaskin var kolesterolmedicinen lipitor som omsatte 12,7 miljarder dollar.

Dick Emanuelsson

Nationella Endokrinologinstitutet och Diabetescentret i Havanna

- Institutet ingår som en av 18 installationer på Kuba. Det tillhör och samarbetar med den Panamerikanska Hälsovårdsorganisationen samt WHO.
- Institutet har tre uppgifter och den främsta uppgiften är forskning i diabetes. Den andra uppgiften är fortbildning av personal i endokrinologi, epidemilogi och laboratoriumtjänster. Den tredje funktionen är assistens i interneringen av patienter på centret som utbildas i sin sjukdom i sällskap med anhöriga.

Fakta massidrott på Kuba:

- Under de Centralamerikanska och Karibiska Friidrottsspelen i Veracruz, Mexiko, i november, vann det lilla karibisiska landet spelen klart med 123 guldmedaljer medan värdnationen Mexiko fick 115.
- Kuba har 11,2 miljoner invånare medan Mexiko har 122,3 miljoner invånare.
- Det är uppenbart att Kubas satsningar på både preventiv hälsovård, en gratis och fri utbildning och massiv satsning på idrott också ger framgångar på elitnivå.

D.E.